

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 562021-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 11. februára 2021 v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára (sudca spravodajca), zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Ľuboša Szigetiho prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA], [REDAKČIA], zastúpenej advokátkou JUDr. Janou Dráčovou, Čajakova 7, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaniach vedených pod sp. zn. 13 C 278/2005 a sp. zn. 19 C 491/2015, postupom Krajského súdu v Bratislave v konaniach vedených pod sp. zn. 3 Co 181/2010, sp. zn. 9 Co 144/2014 a sp. zn. 16 Co 147/2019 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaniach vedených pod sp. zn. 4 Cdo 162/2013 a sp. zn. 4 Cdo 1190/2005 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

I. Skutkový stav veci a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. decembra 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA], [REDAKČIA] (ďalej len „sťažovateľka“, v citáciách aj „sťažovateľ“), zastúpenej advokátkou JUDr. Janou Dráčovou, Čajakova 7, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaniach vedených pod sp. zn. 13 C 278/2005 a sp. zn. 19 C 491/2015, postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaniach vedených pod sp. zn. 3 Co 181/2010, sp. zn. 9 Co 144/2014 a sp. zn. 16 Co 147/2019 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaniach vedených pod sp. zn. 4 Cdo 162/2013 a sp. zn. 4 Cdo 1190/2005. Dňa 29. decembra 2020 bolo ústavnému súdu doručené doplnenie ústavnej sťažnosti.

2. Z ústavnej sťažnosti, jej doplnenia a príloh vyplýva, že sťažovateľka v procesnom postavení žalovanej bola stranou v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 13 C 278/05 o určenie vlastníckeho práva a vydanie nehnuteľnosti. Sťažovateľka podrobne opísala skutkové okolnosti veci a uviedla, že vo veci rozhodol okresný súd i krajský súd rozsudkom (v ústavnej sťažnosti bližšie nešpecifikovanými) a následne najvyšší súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vrátil vec „na opravu – z procesných dôvodov“, pričom krajský súd „posunul konanie späť na okresný súd, nakoľko v opakovanom odvolacom konaní pripustil zmenu návrhu...“.

3. Po vrátení okresnému súdu bola veci pridelená nová spisová značka 19 C 491/2015. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 19 C 491/2015 z 13. novembra 2018 žalobu

zamietol a priznal žalovanej sťažovateľke nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Po podaní odvolania bola vec predložená 26. júna 2019 na rozhodnutie krajskému súdu a bola jej pridelená spisová značka 16 Co 147/2019. Sťažovateľka podala 15. júna 2020 predsedovi krajského súdu sťažnosť na prieťahy v konaní. Podpredseda krajského súdu v odpovedi na sťažnosť uviedol, že vo veci sťažovateľky je predpoklad, že bude prejednaná a rozhodnutá najneskôr do konca novembra 2020, a za vzniknuté prieťahy sa ospravedlnil.

4. Podľa názoru sťažovateľky všeobecné sudy nepostupovali v jej právnej veci efektívne, dlhodobo tolerovali obštrukcie zo strany žalobcu, uplatnili nesprávny procesný postup po vrátení veci dovolacím súdom, čo viedlo k oddialeniu *„konečného rozhodnutia vo veci minimálne o 8 rokov...“*.

5. Sťažovateľka uvádza, že právnu vec, ktorej sa predmet sporu týka, nepovažuje za skutkovo ani právne náročnú, a že svojím správaním nijako neprispela k vzniknutým prieťahom v konaní. Čo sa týka hodnotenia postupu všeobecných súdov v konaní, celkovú dĺžku konania považuje za celkom zjavne neprimeranú a neakceptovateľnú, čo by malo byť samo osebe dôvodom na vyslovenie porušenia jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

6. Sťažovateľka sa domáha priznania primeraného finančného zadosťučinenia vo vzťahu k všeobecným súdom oboch inštancií, ako i dovolaciemu súdu, ktoré odôvodňuje tým, že spor stále nie je právoplatne skončený, nemá teda *„možnosť domáhať sa ochrany svojho vlastníckeho práva v konaniach nielen súdnych, ale aj správnych, keďže stavebný úrad považuje toto konanie za určujúce pre rozhodovanie... Ďalším negatívnym dopadom tak dlhého konania je, že žalobca v dôsledku dlhého konania poškodil a poškodzuje dobré meno sťažovateľky v okolí aj pred správnymi orgánmi svojimi nepravdivými a nepodloženými tvrdeniami... Spor sa týka vlastníckeho práva, ktoré je konaním žalobcu a súdov narušené. Dosah na rodinný život sťažovateľky a znemožnenie pohody bývania v novom dome je už vzhľadom na dĺžku konania nezvratný, nakoľko sudy jej ochranu jej práv primerane neposkytli...“*.

7. Na základe argumentácie uvedenej v ústavnej sťažnosti sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po jej prijatí na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd spočívajúce v prerokovaní veci bez zbytočných prieťahov postupom Okresného súdu Bratislava III v konaniach vedených pod sp. zn. 13 C 278/2005 a sp. zn. 19 C/491/2015, Krajského súdu v Bratislave v konaniach vedených pod sp. zn. 3 Co/181/2010, sp. zn. 9 Co/144/2014 a sp. zn. 16 Co/147/2019 a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaniach vedených pod sp. zn. 4 Cdo 162/2013 a sp. zn. 4 Cdo/1190/2015 porušené bolo.

2. Prikazuje Krajskému súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 16 Co/147/2019 konať bez zbytočných prieťahov

3. Sťažovateľke priznáva finančné zadosťučinenie v celkovej výške 15000,- € a to voči Okresnému súdu Bratislava III 6000, Krajskému súdu v Bratislave 6000,- €, Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky 3000,- €, ktoré sú povinné súdy uhradiť sťažovateľke do 15 dní odo dňa právoplatnosti nálezu.

4. Sťažovateľovi priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 375,24 €, ktorú sú Okresný súd Bratislava III, Krajský súd v Bratislave a Najvyšší súd Slovenskej republiky vyplatiť spoločne a nerozdielne na účet právnej zástupkyne v lehote 15 dní od právoplatnosti rozhodnutia.“

II.

Relevantná právna úprava

8. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

11. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

12. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98).

13. Podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

14. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,

- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) podľa § 42 ods. 2 písm. f), g), q), r), t) alebo písm. v), ktorý je zjavne neopodstatnený.

III.

Ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a samotné posúdenie vecí ústavným súdom

15. Z § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť je preto možné považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

16. Sťažovateľka namieta, že postupom okresného súdu, krajského súdu, ako i najvyššieho súdu v konaniach označených v bode 1 tohto rozhodnutia došlo k porušeniu jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

17. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo na inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty

dochádza v zásade až právoplatným rozhodnutím súdu alebo štátneho orgánu. Preto na naplnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet (napr. I. ÚS 10/98, III. ÚS 224/05).

18. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 102/05, II. ÚS 387/06) sa ochrana základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušovanie tohto základného práva označenými orgánmi verejnej moci (v tomto prípade okresným, krajským a najvyšším súdom) ešte mohlo trvať. Ak v čase, keď ústavná sťažnosť bola doručená ústavnému súdu, už nemohlo dochádzať k namietanému porušovaniu označeného základného práva postupom označeného súdu (súdov), ústavný súd sťažnosť zásadne odmietne ako zjavne neopodstatnenú [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde].

19. V nadväznosti na uvedený právny názor ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že jednou zo základných pojmových náležitostí ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že ústavná sťažnosť zohráva významnú preventívnu funkciu ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo a jeho účinky stále trvajú, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (m. m. IV. ÚS 225/05, III. ÚS 317/05, II. ÚS 67/06).

20. Zjavná neopodstatnenosť ústavnej sťažnosti, prostredníctvom ktorej sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, môže vyplývať aj z toho, že porušenie tohto základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, v ktorom už príslušný súd meritórne rozhodol pred podaním ústavnej sťažnosti ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. IV. ÚS 223/2010).

21. Ústavný súd v súvislosti s prípravou predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti zistil, že krajský súd rozsudkom sp. zn. 16 Co 147/2019 z 13. novembra 2020 potvrdil napadnutý prvoinštančný rozsudok, ktorý následne v spojení s odvolacím rozsudkom nadobudol právoplatnosť 20. januára 2021. V čase doručenia ústavnej sťažnosti ústavnému súdu (8. decembra 2020) už teda bolo vo veci meritórne rozhodnuté (o čom vzhľadom na verejné vyhlásenie rozhodnutia krajským súdom mala mať sťažovateľka vedomosť) a v čase predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti sťažovateľky ústavným súdom je jej právna vec právoplatne skončená.

22. Ústavný súd konštatuje, že všeobecné súdy rozhodovali v právnej veci sťažovateľky neprímerane dlhú dobu, avšak poukazuje na to, že v čase doručenia ústavnej sťažnosti ústavnému súdu už bolo vo veci meritórne rozhodnuté, preto v tomto čase už nemohol žiaden zo všeobecných súdov porušovať základné právo sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, čo v súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu zakladá dôvod na jej odmietnutie pre zjavnú neopodstatnenosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

23. Po odmietnutí ústavnej sťažnosti bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. februára 2021

Peter Molnár
predseda senátu